

DRAUGAS

PERIODICALS

October 29, 2004

Vol. XCV

95-IEJI METAI

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

PENKTADIENIS - FRIDAY, SPALIO - OCTOBER 29, 2004

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 10-28-04

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

95th ANNIVERSARY

Nr. 209
Kaina 50 c.

Šiame numeryje:

Prasidėjo antrasis Čikagos lietuvių krepšinio lygos čempionatas. Jaunimo salės klausimas dar neišspręstas.
2 psl.

Ar „vaivorykštė“ jau nubluko? Žygiui į Vilnių — 65 metai.
3 psl.

Atgiję vekseliai kelia ir baime, ir pagarbą.
4 psl.

Su arch. Edmundu Arbu atsiveikinant. Sprendžiamas Dariaus ir Girėno mauzoliejaus likimas.
5 psl.

Keturi Lietuvos fondo projektai. Iš Lietuvos Vyčių veiklos. Proanukės šaknys Lietuvoje. Vėlinių iškilmės Šv. Kazimiero kapinėse.
6 psl.

Sportas

* Ketvirtadienį atidėtos Lietuvos pirmosios futbolo lygos čempionatų rungtynės Kauno „Kauno jėgeriai“ svečiuose 3:1 nugalėjo „Mažeikių“ komandą ir užsitikrino mažuosius sidabro medalius. Trečioje vietoje su 61 tašku lieka Kedainių „Nevezis“.

* Lietuvos regbio čempiono titulą likus dviem ratams apgynė Šiaulių „Vairo“ komanda. Tai paaiškėjo po to, kai „Vairas“ rezultatu 29:0 nugalėjo į pirmenybių medalius nepretendavusią Šiaulių „Salda“.

* Tarptautinės šiuolaikinės penkiakovės sąjungos (UIPM) paskelbtoje geriausių sportininkų vertinimo lentelėje pirmąją vietą susigražino planetos taurės savininkas bei Europos čempionas lietuvis Edvinas Krungolcas. Lietuvos sportininkas turi 175 įskaitinius taškus. Pirmąją vietą prarado, bei į antrąją nukrito pasaulio čempionas bei Atėnų olimpinis žaidynių sidabro medalininkas Andrejus Zadneprovskis (170 tšk.).

* Trečiadienį Brazilijos futbolo čempionatų rungtynėse tarp „Sao Paulo“ ir „Sao Caetano“ komandų mirė 30-metis svečių komandos gynėjas Serginho. Sustojus širdžiai, antrąjį kėlinio 14-ą minutę futbolininkas stabtelėjo ir griuvo ant stadiono vejų.

Naujausios žinios

* Konservatoriai išaldo savo dalyvavimą derybose dėl „vaivorykštės“ koalicijos.

* Baltarusijos opozicijos atstovai nesulaukė Seimo nutarimo.

* Lietuvos teisės universitetas bus pervadintas teisininko Mykolo Riomero vardu.

* Su Lietuvos vadovais iš Romos parskeis ir šv. Kazimiero portretas.

Valutų santykis

1 USD — 2.705 LT

1 EUR — 3.452 LT

Socialdemokratai, socialliberalai ir Darbo partija susitarė

Premjeras Algirdas Brazauskas ir Darbo partijos vadovas Viktoras Uspasichas sveikina sprendimą dėl derybų pradžios.
Mykolas Ambrazas (ELTA) nuotr.

Vilnius, spalio 28 d. (BNS) — Kai kurių Lietuvos socialdemokratų partijos (LSDP), Naujosios sąjungos (socialliberalų) ir populistinės Darbo partijos atstovai ketvirtadienio popietę

nusprendė pradėti derybas dėl valdančiosios koalicijos būsimame Seime ir Vyriausybėje formavimo.

Socialdemokrato Gedimino Kirkeilo, socialliberalo Antano

Valionio ir DP atstovo Žilvino Padaigos pasirašytame susitarime teigiama, kad siekdamas

užtikrinti Lietuvos vidaus ir užsienio politikos tęstinumą bei stabilumą valstybėje, gerbdamos rinkėjų valią, partijos susitarė pradėti derybas dėl bendros koalicijos sudarymo ir bendro darbo Seime ir Vyriausybėje. Partijų atstovai sutarė sudaryti darbo grupę programiniams nuostatomis derinti.

Prie derybų kviečiamos prisijungti opozicinė vidurio-dešinioji Liberalų ir centro sąjunga (LCS) ir vidurio kairioji Valsietėčių ir Naujosios demokratijos partijų sąjunga (VNDPS).

Liberalcentristai pareiškė, jog su Darbo partija jiems nepakeliu.

„Liberalų ir centro sąjunga jokiomis sąlygomis neis į koaliciją, kurioje būtų Darbo partija“, ketvirtadienį sakė Liberalų

ir centro frakcijos Seime seniūnas Eligijus Masiulis.

Ž. Padaiga žurnalistams sakė, jog Darbo partijai priimtina socialdemokratų vadovo Algirdo Brazausko kandidatūra ir premjero postą ir socialliberalų pirmininko Artūro Paulausko — i Seimo pirmininko pareigas.

Šis susitarimas pasirašytas nepaisant to, jog trečiadienį socialdemokratai, socialliberalai, liberalcentristai ir konservatoriai pasirašė susitarimą pradėti derybas dėl „vaivorykštės“ koalicijos formavimo ir net skelbė apie derybų pažangą.

Trečiadienį konservatorių derybininkai pareiškė pasitrauksiantys iš derybų dėl koalicijos, jei kairieji ves derybas su kitomis partijomis.

Komentuodamas žinią apie kairiųjų ir Darbo partijos susitarimą, Tėvynės sąjungos vadovas Andrius Kubilius teigė,

jog „toku būdu torpeduojamas derybos dėl „vaivorykštės“ koalicijos sudarymo“.

„Nebelieka vertybinio pagrindo — neleisti populistų į valdžią. Tėvynės sąjunga nebegerbi dalyvauti derybose, jeigu nelieka bendro tikslo“, sakė A. Kubilius.

Liberalų ir centro sąjunga pareiškė apgailestaujanti, „kad aukščiau valstybės reikalų iškelti siauri partiniai interesai ir asmeninės ambicijos gali lemti derybų dėl „vaivorykštės“ koalicijos sudarymo Seime žlugimą“.

„Prieš rinkimus ir socialdemokratai, ir konservatoriai tvirtino siekiantys bendro tikslo — užtikrinti stabilumą valstybėje. Tačiau atėjus laikui sprendimais patvirtinti žodžius, aiškėja, kad partijoms stinga politinės kultūros ir atsakomybės prieš rinkėjus“, sakė liberalcentristų vadovas Artūras Zuokas.

H. Žukauskas nusigręžė nuo liberalų demokratų

Vilnius, spalio 28 d. (ELTA) — Naujojo Seimo Liberalų demokratų partijos frakcijoje — pirmieji nuostoliai. Iš frakcijos nutarė pasitraukti pašalinto prezidento Rolando Pakso bendražygis Henrikas Žukauskas.

I Seimą pagal partijos sąrašą išrinktas H. Žukauskas nusprendė tapti Darbo partijos frakcijos nariu. Kol kas politika neketina atsakyti narys Liberalų demokratų partijoje, rašo dienraštis „Lietuvos rytas“.

H. Žukauskas po Seimo rinkimų sustabdė savo įgaliojimus ir ragina partijos vadovybę atsisakyti dėl pralaimėtų rinkimų. „Po pralaimėtų rinkimų partijos vadovybė turėtų atsisakyti, o partija apsvaistinti savo tolimesnę strategiją“, sakė H. Žukauskas.

Pats H. Žukauskas teigė sustabdęs savo įgaliojimus partijos pirmininko pirmojo pavaduotojo poste iki partijos kongreso, kurio datą turėtų nustatyti ketvirtadienį šaukiama LDP taryba.

LDP pirmininkas Valentinas Mazuronis mano, jog kongresas gali būti surengtas gruodžio pradžioje.

„Aš asmeniškai manau, kad partijai turi vadovauti Rolandas Paksas. Jeigu jis išreikš tokį norą, aš atsisakysiu ir nesieksiu partijos pirmininko posto“, sakė V. Mazuronis.

Koaliciją su Lietuvos liaudies sąjunga „Už teisingą Lietuvą“ sudariusi LDP rinkimuose iškovojo 10 iš 141 mandato, tačiau jos frakcija Seime gali turėti dar mažiau narių.

H. Žukauskas patvirtino ketinantį prisijungti prie Darbo partijos frakcijos.

Pagal Darbo partijos kandidatų sąrašą į Seimą išrinkti keli dabartinės Liberaldemokratų frakcijos nariai — Jonas Lionginas ir Pranas Vilkas.

Japonijoje atidarytas pirmasis garbės konsulas

Vilnius, spalio 28 d. (BNS) — Japonijoje atidarytas pirmasis Lietuvos garbės konsulas — jis įsikūrė Saporio mieste, Hokaido saloje.

Pirmuoju Lietuvos garbės konsulu tapo verslininkas Hideo Fujii, kuriam ketvirtadienį Lietuvos ambasadorius Japonijoje Algirdas Kudzytis oficialiai įteikė užsienio reikalų ministro Antano Valionio įgaliojimus raštus.

H. Fujii yra vienas įtakingiausių Hokaido prefektūros verslininkų, statybos ir nekilnojamojo turto valdymo bendrovės „Fuji Building“ prezidentas, Saporio pramonės ir prekybos rūmų pirmininkas.

Konsulato atidarymo proga surengtame priėmime dalyvavo Japonijos ir Lietuvos parlamentarai, kiti svečiai.

Transporto žiede šalia Šv. Petro ir Povilo bažnyčios Vilniaus miesto meras Artūras Zuokas (v) bei Nyderlandų Karalystės nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Pim Dumore (k) pristatė akciją, kurios metu minėtame žiede buvo pasodinta 10,000 tulpių svogūnėlių.
Mykolas Ambrazas (ELTA) nuotr.

Liberaldemokratui Seimo durys gali užsiverti

Vilnius, spalio 27 d. (BNS) — Vilniaus apygardos teismas ketvirtadienį atmetė Liberaldemokratų partijos vadovo Valentino Mazuronio skundą dėl baudos, kurią gavo už Seimo pirmininko Artūro Paulausko apšmeižimą.

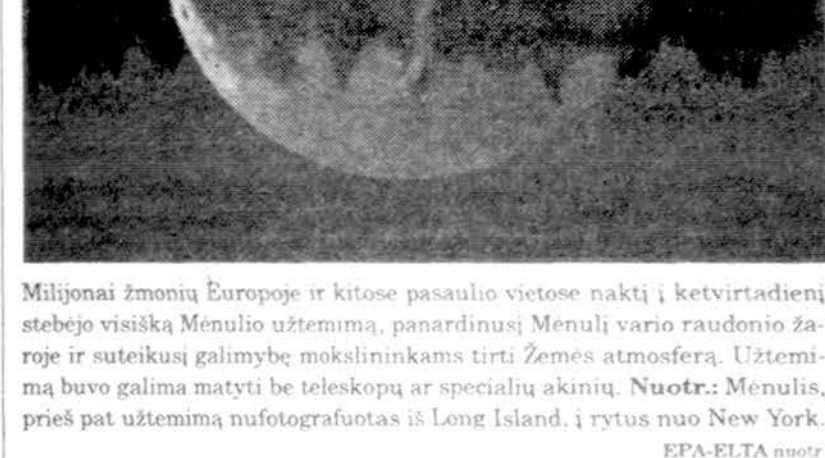
Teismas paliko galioti Vilniaus miesto 2-ojo apylinkės teismo nuosprendį, kuriuo jis pripažintas kaltu ir gavo 5,000 litų baudą.

V. Mazuronis pagal Rolando Pakso koalicijos „Už tvarką ir teisingumą“ sąrašą yra išrinktas į naująjį Seimą, tačiau teismas gali jam sutrukdyti duoti priesaiką ir gauti Seimo nario mandatą.

Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas Zenonas Vaigauskas teigė, kad V. Mazuronio klausimą komisija svarstys ketvirtadienį.

„Kyla klausimas, ar Konstitucinio Teismo pirmininkas galės priimti šio žmogaus priesaiką“, sakė Z. Vaigauskas.

V. Mazuronis teigė teismo sprendimą apskųsiant Aukščiausiam teismui arba tiesiai žmogaus teisių teismui Strasbūre.

Milijonai žmonių Europoje ir kitose pasaulio vietose naktį ir ketvirtadienį stebėjo visą mėnulio užtemimą, panardinusį mėnulį vario raudono žauroje ir suteikęs galimybę mokslininkams tirti Žemės atmosferą. Užtemimą buvo galima matyti be teleskopų ar specialių akinų. Nuotr.: Mėnulis, prieš pat užtemimą nufotografuotas iš Long Island, ir rytus nuo New York.
EPA-ELTA nuotr.

Seimas vėl siekia įteisinti „naminukės“ gamybą

Vilnius, spalio 28 d. (BNS) — Seimas ketvirtadienį po pateikimo pritarė Alkoholio kontrolės įstatymo pataisai, kuria siūloma namų gamybos alkoholinių gėrimų leisti gaminti tik tiems ūkininkams, kurių ūkis bus registruotas ir kurie teiks kaimo turizmo paslaugas.

Už tai, kad Seimas vėl svarstytų „samanės“ įteisinimą numatantį įstatymo pataisą, kurią parengė Kaimo reikalų komiteto pirmininkas socialliberalas Gintautas Kniukšta ir Ekonomikos komiteto narys liberalcentristas Saulius Lapėnas balsavo 32 parlamentarai, prieš — 17, o susilaikė 9. Kartu nuspręsta kreiptis į Vyriausybę jos išvados dėl minėto projekto.

„Jeigu griežti policijos reidai nepadaeda tramdyti nelegalios „samanės“ prekybos, reikia ieškoti kitų kelių, kaip kitaip kontroliuoti stiprių namų gamybos alkoholinių gėrimų gamybą ir realizaciją“, sakė G. Kniukšta.

Pasak jo, ūkininkai galėtų iš savo ūkyje išaugintus perkelius ar įsigytus iš kitų ūkininkų žaliavas, gaminti namų gamybos alkoholinius gėrimus, kurių turinė etilo alkoholio koncentracija neviršytų 50 procentų.

Dabar Lietuvoje draudžiama gaminti namų gamybos alkoholinius gėrimus, išskyrus asmeniniams ir šeimos naudojimui.

Seimas pritarė R. Šukio komisijos išvadoms

Raimondas Šukys. Eltos nuotr.

Vilnius, spalio 28 d. (ELTA) — Seimas ketvirtadienį bendru sutarimu pritarė galimai teisės sauginių politikavimui ir piktnaudžiavimą tyrusios laikinosios komisijos išvadoms. Balsavimas dėl liberalcentristo Raimondo Šukio vadovaujamos komisijos išvadų ir pasiūlymų plenariniame posėdyje užtruko vos porą minučių.

Komisija ilgiau nei mėnesį užtrūkusio tyrimo išvadoje nutarė, jog kai kurie teisės saugos pareigūnai politikavo ir piktnaudžiavo vykdydami savo pareigas.

Anot komisijos narių, teisės saugos pareigūnų dalyvavimo politinėje veikloje samprata ir apribojimai nėra tinkamai api-

brėžti. Todėl teisės saugos institucijų vadovai ir atskiri pareigūnai, motyvuodami informacijos apie darbo rezultatus pateikimo visuomenei būtinybę, neleistinai dalyvauja politinėje veikloje.

Operatyvinės veiklos įstatyme įtvirtintas šios veiklos kontrolės koordinavimo ir priežiūros mechanizmas esą neefektus, kad operatyvininkai nepažeistų teisės aktų reikalavimų ir Konstitucijoje bei tarptautiniuose dokumentuose įtvirtintų visuotinių pripažintų žmogaus teisių.

Kaip pažymima išvadoje, prokuratūros pareigūnai ir teismai dažniausiai formaliai žiūri į operatyvinių veiksmų leidimą. Operatyvinė veikla prieš asmenis vykdoma nepagrįstai ilgą laiką, neprašant išteisinimo tyrimo pagal Baudžiamojo proceso kodekso reikalavimus. Be to, operatyvinė informacija apie privatų asmenį gyvenimą, pabaigus tyrimą, dažniausiai nėra sunaikiinama ir apie tai neinformuojami sankcijas išdavę pareigūnai.

Komisijos nariai siūlo užtikrinti operatyvinės veiklos subjektų parlamentinę kontrolę, paraginti apriboti teisės saugos pareigūnams galimybes dalyvauti politinėje veikloje.

SPORTO

APŽVALGA

ANTRASIS ČIKAGOS LIETUVIŲ LYGOS ČEMPIONATAS PRASIDĖJO

ALGIRDAS J. VITKAUSKAS

Jo didenybė Laikas taip skuba, kad nespėjai dairytis: ko užvakar laukė, vakar — įvyko, o šiandien — jau tapo istorija. O ryt — skubėk į kitą renginį ir džiaukis jau naujais veidais, naujais rezultatais, nauja išsivijimo kultūringo poilsio — sportinio darbo pergale.

Lemonto miesto Sporto ir poilsio centre prasidėjo Čikagos lietuvių krepšinio lygos antrasis čempionatas.

Pernai susikūrusi Čikagos lietuvių krepšinio lyga — Jungtinės Amerikos Valstijose gyvenančių lietuvių išsivijimo buvo iš tikro netikėtas ir drąsus naujųjų Lietuvos išsivijimo sportinio aktyvumo reiškinys. To Amerikos lietuvių tarpe iš tikro dar nebuvo. Net Lietuvos Respublikos ambasadorius JAV Vygaudas Ušackas (labai didelis krepšinio gerbėjas) surado savo labai užimtame darbo tvarkaraštyje laiko ir dalyvavo pirmojo čempionato atidarymo ir uždarymo ceremonijose, tuo dar labiau paryškindamas šio

naujojo išsivijimo sportinio reiškinio svarbą bei reikšmę išsivijimo lietuvių sportiniam ir kultūriniam gyvenimui, lietuvių puoselėjimui.

Pernai net keturis mėnesius trukusiose, labai įdomiose ir tikrai aukšto lygio krepšinio čempionato varžybose dalyvavo dešimt komandų, sukurtų iš geriausių krepšininkų, atvykusių iš beveik visų Lietuvos Respublikos apskričių bei krepšiniškiųjų rajonų. Pirmajame Čikagos lietuvių krepšinio lygos čempionate dalyvavo per tris su puse tūkstančio žiūrovų.

Ir kas maloniausia, kad žiūrovų tarpe 99 procentai — naujai atvykusiųjų lietuvių — krepšininkų šeimos su vaikais, ir su pulkais taip pat jaunatietuvių savųjų draugų. Pradėjo kurtis komandų gerbėjų klubai — dar viena maloni naujovė.

Šiandieninė Lietuva — tai

krepšinio, sporto šalis. Ir tik dėl mūsų tautiečių skambų pergalėlių Olimpiniuose žaidynėse, esame žinomi visame pasaulyje.

Liūdoka, kad šiam brandžiam lietuvių sporto renginiui per mažai skiria dėmesio ir Pasaulio lietuvių bendruomenės, Lietuvių fondo vadovybė: nė vienas vadovų čia praėjusiais metais neapsilankė. Argi taip stiprinami ir kuriami ryšiai tarp jaunų ir naujųjų ateivių ir senbuvių?

Gerbiame ir mielieji vyresnieji tautiečiai, nepasididžiokite ir apsilankykite iš tikro labai įdomiose Čikagos lietuvių krepšinio lygos antrojo čempionato varžybose, — patirsite daug išpūdžių (ko gero ne mažiau, kaip stebint Amerikos profesionalų krepšinį). Tai geriausia proga pamatyti savųjų anūkių ir kitų tautiečių sportinių meistriškumą, pabendrauti su jaunimu — nusimesti kasdienių rūpesčių našta, ir kiek atjaunėti: juk teigiamos emocijos mus visuomet atgaivina, — taip tvirtina mūsų gydytojai ir psichologai. Tai vienas būdų atitrūkti nuo savo amžiaus kamuojančių problemų ir skausmų.

Antrasis ČLK lygos čempionatas prasidėjo

Keturiolika komandų išsiriškio startiniame parade. Malonu buvo stebėti tokį gražų, aukšto sportinio meistriškumo lietuvių krepšininkų būrį. Atidarymo ceremonijoje dalyvavo ir Lietuvos Respublikos konsulas Čikagoje Arvydas Daunoravičius, ir kun. Jaunius Kelpšas, kaip dvasinis čempionato įkvėpėjas palaimino krepšinio

ninkų varžybas ir visiems palinkėjo Dievo palaimos, ir ČLKL generalinis rėmėjas ir direktorius, specialiai atvykęs iš Lietuvos Teisutis Matulevičius ir kitas šelpėjas Giedrius Memėnas ir, visų gerai pažįstamas krepšinio entuziastas, treneris ir teisėjas Audrius Matulevičius — šio čempionato vyriausias teisėjas. Sportininkus ir žiūrovus palinksmo Lemonto meno mokyklėlės, vadovaujamos neuilstančios entuziastės ir organizatorės Ligijos Tautkuvienės, mažosios šokėlės: visus gražiai pasveikino „Kepurnės“ šokių, o dainininkės — gražios ir skambios dainelėmis. Visus maloniai džiugino „Lituanicos“ ir „Žalgirio“ krepšinio mokyklų jaunųjų krepšininkų pasirodymas, atliekant įvairius ir gana sudėtingus krepšinio technikos elementus, — auga gera pamaina vyresniesiems ir tėveliams.

Kas naujo ČLK antrajame čempionate?

Pirmoji naujiena: bus ne dešimt, o devynios jaunimo komandos: „Alytaus“, „Radviškio“, „Kretingos“, „Aukštaitijos“, „Panevėžio“, „Klaipėdos“, „Atlanto“, „Kauno“, „Stumbro“, „Kauno“, „Rambynio“ ir „Šiaulių“. ČLKL čempionato naujokai — kauniečiai „Rambynio“ ir „Šiaulių“ komandos. Jos pakeitė pirmame ČLKL čempionate dalyvavusias Vilniaus, „Tauro“ krepšininkus.

Antroji — bus senjorų grupė: vyresnieji — per 35 metų amžiaus krepšininkai susibūrė į penkias — „Kretingos“, „Lokių“, „Aukštaitijos“, „Švyturio“ ir „Lituanicos“ senjorų komandas

ir pareiškė norą dalyvauti pirmajame Čikagos lietuvių senjorų krepšinio čempionate.

Trečioji: kiekvienoje komandoje leista registruoti po vieną kitatautį krepšininką, norint labiau populiarinti lietuvių krepšinį Amerikos krepšinio mėgėjų tarpe.

Pirmosios dienos rezultatai:

Kaip ir kiekvienose varžybose, bėna sunki pradžia. Sakoma — reikia įsivažiuoti. Be to, po vasaros poilsio jautėsi komandų padrikumas, nesusižadimas. Kurie čempionatui rengėsi rimčiau, — jų ir žaidimas atnešė geresnius rezultatus.

Pažymėtina graži „Radviškio“ komandos pergalė prieš pirmuosius ČLKL čempionus — „Alytų“ 54:49.

Varžybų debiutantai „Šiaulių“ krepšininkai, nesunkiai pasiekė pirmąją pergalę, įveikdami „Rambynio“ komandą 58:37.

„Aukštaitija“ įveikė „Stumborą“ 58:43.

Senjorų grupėje „Lituanicos“ krepšininkai įveikė „Lokių“ 55:31. Čia norėtusi pasidžiaugti, kad „Lituanicos“ komandoje, sudarytoje iš Amerikoje gimusiųjų lietuvių, sėkmingai žaidė ir vienas didžiausių krepšinio entuziastų bei organizatorių, Čikagos lietuvių krepšinio lygos, „Lituanicos“ klubo pirmininkas ir naujosios sporto salės statybos iniciatorius Lemonte — dr. Donatas Siliūnas. „Aukštaitijos“ senjorai buvo pajėgesni už „Švyturio“ bendraamžius 41:32.

JAUNIMO SALĖS KLAUSIMAS DAR NEIŠSPRĘSTAS

Praėjusį šeštadienį PL centre Lemonte vykęs balsavimas dėl naujos sporto salės jaunimui statybos prie šio centro, nebuvo išspręstas. Nepaisant, kad nemaža balsų persvara — 3,400 prieš 2,300 laimėjo statybos šalininkai, balsavimas buvo pripažintas neteisėtu, nes rasta 500 balsų daugiau negu jų galėjo būti. Nors tie balsai negalėjo nulemti rinkimų rezultatų į priešingą pusę, tačiau nutarta šiuos rinkimus laikyti negaliojančiais ir juos prarasti

tokia sistema, kad nebūtų įmanoma balsų susklustoti.

Apskritai šis susirinkimas labai ilgai užsitęsė, nes opozicija nemažai „dabavosi“, norėdama apsunkinti jo pravedimą. Tačiau, išskyrus balsavimo anuliavimą, priešininkai nieko nepasiekė, nes po jo ir iki šiolė būvė abejingų statybos planui, kai kurie žmonės pakeitė savo nuomonę ir prisistatė su aukomis.

E. Š.

TARPTAUTINĖS FUTBOL RUNGTYNĖS VILNIAUS „ŽALGIRIO“ STADIONE NEGALI VYKTI

Spalio 26 d. Lietuvos futbolo federacijos (LFF) generalinis direktorius Julius Kvedaras gavo oficialų raštą iš FIFA stadionų ir saugos direktoriaus Walterio Gaggio, kuriame teigiama, jog Vilniaus „Žalgirio“ stadione tarptautinės rungtynės negali būti vykdomos.

Tokią išvadą FIFA padarė po ataskaitos, kurią pateikė FIFA viršininkas, spalio 13 dieną stebėjęs Lietuvos ir Ispanijos rungtynes (0:0) Vilniuje bei įvertinęs „Žalgirio“ stadiono būklę.

Pirmiausiai, sveikiname Lietuvą su geru rezultatu rungtynėse su Ispanijos nacionaline futbolo rinktinė. Tuo patiu turime jus informuoti, jog viršininkas, stebėjęs šias rungtynes informavo FIFA, jog šiuo metu „Žalgirio“ stadionas turi daug trūkumų, — teigiama W. Gaggio rašte. Pasak FIFA stadionų ir saugos direktoriaus,

stadionas Vilniuje neatitinka saugos reikalavimų, higienos standartų, o arenos infrastruktūra neleidžia organizuoti joje tarptautinio lygio rungtynių. FIFA pageidauja iki lapkričio 10 dienos sulaukti LFF nuostatų raštu dėl „Žalgirio“ stadiono bei esančių problemų sprendimo variantų. „Mano kreipimuisi į valdžią daug kas kritikuoja, sakydami, kad stadionas turi rūpintis pati federacija. Tačiau žinoma, kad taip nėra — reikalinga čia ir Vyriausybės ranka. Šiuo metu net vyksta derybos su kaimyninių valstybių federacijomis, kurių prašome leisti Lietuvai sužaisiti oficialias rungtynes. Kol kas tik Latvijos futbolo federacija davė teigiamą atsakymą, — LFF svetainė internete cituoja J. Kvedaro žodžius.

(BNS)

SU D. KASPARAIČIU DERASI KAZANĖS „AK BARS“

Rusijos ledo ritulio superlygos klubas Kazanės „Ak Bars“ paskelbė vedantis derybas su Lietuvos ledo ritulininku Dariumi Kasparaičiu. Jei jos bus sėkmingos, lietuvis prisijungs prie komandos lapkričio mėnesį.

Anksčiau buvo skelbta, jog D. Kasparaitis gali atsidurti Omsko „Avangard“ komandoje, tačiau klubas paneigė žinias

apie derybas. Lietuvis, kuriam spalio 16-ąją sukako 32 metai, šiuo metu negali atstovauti savo klubui „New York Rangers“ dėl Nacionalinėje ledo ritulio lygoje

DRAUGAS (USPS-161000) THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$100.00. Foreign countries \$115. Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589. Maziindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$100.00	\$60.00	\$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$115.00	\$65.00	\$45.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$60.00	\$45.00	\$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$65.00	\$50.00	\$38.00
Užsakant i Lietuva:			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Reguliariu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu	\$160.00	\$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu	\$55.00		

Vyriausia redaktorė — Danutė Bindokienė

Administracijos — Valentinas Krumpis

Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį netaisako. Skelbimų kainos atsisiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taiso savo nuostata. Nenaudotų straipsnių nesaugo.

Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El-pastas: administracija@draugas.org

redakcija@draugas.org

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

skelbimai@draugas.org

„Lituanicos“ ir „Vikings“ rungtynių įkarštis spalio 24 d. Lemonte: Tomas Mačiulis ir Mindaugas Palaima narsiai kovoja dėl kamuolio.

Arvydo Žirgilio nuotrauka.

STASYS IGNATAVIČIUS

1939 m. rugsėjo 1 d. prasidėjo karo veiksmai tarp Vokietijos ir Lenkijos. Į šį karo sukūrį netrukus įsijungė sovietinė Rusija (kaip sąjungininkė), kuri, pasinaudodama Lenkijos bejėgiškumu šiame kare, nesutikdama jokio pasipriešinimo, užima lenkų okupuotas teritorijas Ukrainoje, Gudijoje, o rugsėjo 19 d. bolševikai užima ir Vilniaus kraštą. Rugsėjo 21 d. sovietinė kariuomenė daugelyje vietų pasiekė administracijos liniją. Sovietų kariuomenės atstovai visur pareiškė, kad gerbs Lietuvos neutralumą.

Spalio 2 d. Lietuvos užsienio reikalų ministras J. Urbšys gavo sovietinio užsienio reikalų liaudies komisaro Molotovo telegramą, kviečiančią atvykti svarbiu pasitarimui. Spalio 3 d. J. Urbšys, lydimas dr. L. Natkaus ir kitų užsienio reikalų ministerijos pareigūnų, išskrido į Maskvą. Šio posėdžio metu Stalinas pasisakė dėl Vilniaus miesto ir krašto grąžinimo Lietuvai, tačiau išdėstė savo reikalavimus – Lietuva turi pasirašyti tris sutartis: pirmą sutartį dėl Vilniaus miesto ir krašto grąžinimo Lietuvai, antrą – savitarpinės pagalbos sutartį (pagal ją Lietuva buvo įleista sovietinės karinės igulos) ir trečią – sutartį dėl atitinkamos teritorijos perdavimo Vokietijai (vokiečiams buvo perduotos kai kurios Užnemunės vietovės). Lietuvos Ministrų kabinetai pritarus, 1939 m. spalio 10 d. šios sutartys buvo pasirašytos.

Jau rytojaus dieną Kaune įvyko visuomeninės manifestacijos Vilniaus atgavimo proga, pradėtos rinkti aukos, įsteigti įvairūs fondai ir organizacijos. Spalio 14 d. Lietuvos ir SSRS sutartys buvo patvirtintos Lietuvos Seime. Prasidėjo krašto perdavimo-perėmimo darbai, derinami abipusiai veiksmai, patikslinami žemėlapių ir kt. Lietuvos karių su tikimiu ruošėsi ir Vilniaus miesto bei krašto gyventojai, miestai puošėsi vainikais, gelėmis, trispalvėmis, herbais.

1939 m. spalio 27 d., 9 val. ryto, mūsų kariuomenė pradėjo visų laukiamą ir išsvajotą žygį į Lietuvos sostinę. Lietuvos kariuomenės vadovybė sudarė specialų karinį junginį, pavadinamą jį „Vilniaus rinktinė“, kurioje 1-mas pėstininkų DLK Gedimino pulkas buvo pagrindinės žygio voros branduoliu. Ši pagrindinė rinktinė vora buvo sustiprinta viena 1-mo artilerijos pulko grupe, viena kuopa ir kt. pagalbiniais daliniais.

Lietuvos karių su gelėmis ir džiaugsmo šūkiu pasitiko minios žmonių jau prie pat buvusios demarkacinės linijos. Visų karių šautuvus merginos papuošė rutomis. Už širvintų, prie pat buvusios demarkacinės linijos, kariuomenės vadovybė buvo įrengusi radijo transliacijos punktą. Plk. J. Šarauskas perskaitė kariuomenės vado brgd. gen. S. Raštikio įsakymą kariuomenei Nr. 42: „Vilniaus rinktinės kariai. Jums teks labai garbinga ir istorinė pareiga pirmiems įžengti į

Lietuvos kariuomenės žygis į Vilnių 1939.10.27-28 d.

Vilniaus krašto žemes ir mūsų sostinę Vilnių... Visur ir visada būkite tokie, kad jums didžiutįsi visi mūsų broliai vilniečiai, visa mūsų kariuomenė ir visa Lietuva!

Prie transliacijos punkto buvo sukurtas laužas, supamas tukstantinės džiugaujančių lietuvių minios. Laužo liepsnose buvo sudeginta gairė, apie 20 metų skyrusį pavergtą rytų Lietuvą nuo laisvos Lietuvos. Prie buvusios demarkacinės linijos, buvo iškelti garbės vartai su vėliavomis ir užrašo „Valio laisva Lietuva su sostine Vilniumi! Sveiki, Karzygiai!“ Perpjovus barjerą, kuris apie 20 metų buvo uždaręs kelią į Vilnių, 9 val. 17 min. ryto Lietuvos kariuomenės daliniai peržengė buvusią administracinę liniją ir pradėjo žygį į Gedimino miestą.

Ties garbės vartais stovėjo kariuomenės vadas brig. gen. St. Raštikis, Vilniaus rinktinės vadas div. gen. V. Vitkauskas ir kiti aukštieji karininkai. Karių kelias visą laiką buvo beriamas gelėmis. Gėles įteikė ir Sovietų Rusijos kariuomenės atstovams. Kariuomenei peržengiant demarkacinę liniją, per radiją iš Vytauto Didžiojo karo muziejaus ta proga sugaudė Laisvės varpas. Prie transliavimo punkto Vilniaus rinktinės vadas div. gen. V. Vitkauskas perskaitė pirmą įsakymą rinktinės kariniams ir kariams. Įsakyme buvo kalbama, kad Lietuvos kariuomenė į Vilniaus kraštą neša tvarką, ramybę ir saugumą.

Spalio 28 d. 12 val. 15 min. pirmieji Lietuvos kariuomenės daliniai, motorizuotos dalys ir patuliai, kovinėje parengtyje įžengė į Vilnių. Atsargumas buvo reikalingas dėl galimų provokacijų iš lenkų pusės.

14 val. į Vilnių triumfuodamos įvygiavo pagrindinės kariuomenės dalys: pėstininkai, artilerija, kavalerija, tankai. Lietuvos kariuomenės priešakyje ant žirgų įėjo Vilniaus rinktinės vadas V. Vitkauskas ir jo štabas. Pirmajam įvygiuoti į Vilnių buvo suteikta garbė 1 pėstininkų DLK Gedimino pulkui, kuris ir buvo įsteigtas Vilniuje 1918 m. lapkričio mėn. Katedros aikštėje Lietuvos karių sutiko ir sveikino Vilniaus lietuvių tautinio komiteto

pirmininkas K. Stašys, gudų atstovas inž. V. Klimavičius, lenkų krajo grupės vadas adv. J. Šiškovskis, rusų draugijos pirmininkas I. Moleris, žydų susivienijimo pirmininkas dr. N. Vygovskis ir totorių atstovas B. Turgan-Baranovskis. Plojant ir keliant ovacijas daugiatukstantinei Vilniaus ir jo apylinkių gyventojų miniai, sveikinimo žodį tarė ir gen. V. Vitkauskas. Savo kalboje jis pareiškė viltį, kad „galėsime sugyventi su visų tautybių žmonėmis, kurie surišti su Vilniumi ir Vilniaus karštu.“ Po šių žodžių nuskambėjo Lietuvos himnas, sugaudė visų Vilniaus bažnyčių varpai. Pasibaigus šiltnam sveikinimui, div. gen. V. Vitkauskas prie Katedros priėmė kariuomenės parada.

Tadien „Lietuvos aidas“ rašė: „Laikinoji sostinė sveikina amžinąją sostinę. Įvyksta didysis tautos troškimas – su Vilniumi ir jo kraštu suardomos visos neperainamos sienos, atplėstas tautos ir valstybės dalies kūnas jungiasi su nepriklausoma Lietuva... Pasaulyje buvo nuolat minima, kad Lietuva yra vienintelė valstybė be tikrosios savo sostinės. Šiandien toji istorijos klaida atitaisyta“.

„Karys“ (1939 m. Nr. 48) rašė: „Lietuva ir Vilnius – tai du vardai, neišskiriamai susiję, surišti šimtametės istorijos, pergyvenę bendrus džiaugsmus ir skausmus. Lietuva klestėjo, kai jos gyvenimą dirgavo Vilnius. Lietuva vargo ir kentėjo, kai Vilnių pajungė Lenkija. Kentėjo, skurdo ir nyko ir Vilnius be Lietuvos. Iš pasaulinės reikšmės miesto jis tapo Lenkijos užkampiu, kuriuo niekas nesirūpino, nebent rūpinosi tuo, kad jį dar daugiau nuvalintų ir sunaikintų. Bet atėjo kita gaidynė. Teisingumo kardas nusileido ir ties Vilniaus vartais, perkirto vergovės pantių ir išlaisvino mūsų sostinę ir didžiąją dalį mūsų tautiečių. Vilnius sugrįžo jo kūrėjams, jo didžios praeities savininkams ir jo teisiu paveldėtojams. Vilnius sugrįžo prie Motinos Lietuvos, tapęs visos valstybės širdimi“.

Spalio 29 d. iškilmės prasidėjo šv. Mišiomis Aušros Vartų koplyčioje, kuriose dalyvavo Rinktinės vadas gen. V.

Vitkauskas, štabo karininkai, 1 pėstininkų DLK Gedimino pulko vadas gen. št. plk. L. Gustaitis, kitų dalinių vadai, kariai, vilniečiai ir svečiai.

14 val. 15 min., daugiau kaip po 19 metų Gedimino pilies bokšte iškilmingai iškeliama Lietuvos trispalvė. Sugaudė visų Lietuvos bažnyčių varpai, patrankos šūviai susilėjo su milžiniškos žmonių minios giedamu Lietuvos himnu. Vėliavą iškėlė 1 pėstininkų DLK Gedimino pulko vadas gen. št. plk. L. Gustaitis ir pasižymėję pulko kariai. Iškelęs vėliavą, plk. L. Gustaitis prisiekė: „Prisiekiau ir užtikrinu, kad mano vadovaujamas 1 pėstininkų DLK Gedimino pulkas Vilniuje egzistuos tol, kol Lietuvos tautinė vėliava plevėsuos Gedimino kalne!“ Savo priešai pulkininkas užbaigė savo pulko vėliavos šūkiu: „Tegul meilė Lietuvos dega mūsų širdyse!“

Prie Vilniaus rinktinės vado div. gen. V. Vitkauskas atvykęs plk. L. Gustaitis atraportavo: „Gedimino kalne iškėliau Lietuvos vėliavą, pastaciau garbės sargybą ir pabrėžiu, kad, kol Gedimino pulkas bus Vilniuje, tol vėliava laisvai plevėsuos“.

Vėliavos iškelimo aktą pasirašė: div. gen. V. Vitkauskas, Vilniaus lietuvių tautinio komiteto pirm. K. Stašys, Vilniaus komendantas plk. lt. Pr. Kaunas, Vilniaus rinktinės pulko vada, apskrities viršininkas ats. plk. J. Šlepetys, Seimo vicepirmininkas adv. J. Indrašius, prezidento sekretorius inž. J. Viliušis, Šaulių sąjungos vadas plk. Pr. Saladzius, Savanorių kūrėjų sąjungos pirmininkas dim. plk. A. Maciūka, Amerikos lietuvių atstovai ir kiti.

Tai buvo ištis kupinos džiaugsmo ir triumfo akimirkos, valandos, dienos... Tačiau Klaipėdos krašto atplėšimas (1939 m. kovo mėn.), Vilniaus ir jo krašto grąžinimas Lietuvai buvo tik didžiųjų valstybių – Vokietijos ir Sovietų Rusijos žaidimai. Atgavus Vilnių, po 7 su puse mėnesių Lietuva pateks į ilgos ir sunkios sovietinės okupacijos pinkles. Tik daug vėliau išaiškės Molotov-Ribbentrop paktą egzistavimas, kurio padarinius skaudžiai pajuto ne tik Europos, bet ir pasaulio valstybės bei tautos.

Po truputį sukame atgal. Audra stiprėja. Sėdžiu už Max nugaros ir matau, kaip jis vis dairoi į šonus. Porą kartų pervaziavęs duobės lyg ir nustebo, kad pasisekė išsikaupti. Aš jau išitikinusi, kad esame paklydę. Matomumas beveik nulis, bet vis važiuojame. Neramu, nes kelio nematyti, o šoferiui čia pirmas sezonas. Tuo tarpu per jo radiją girdime kitą šoferį sakant, kad nežino, kur yra ir seks prieky važiuojantį autobusą... Po kiek laiko sutikome atvažiuojantį autobusą, su kurio vairuotoju Max pro langą pasikalbėjo. Jam pravažiavus, mūsų mašiną pasuko atgal. Kiek pavaziavus, Max surado kryžkelę, kur turėjo pasukti. Dabar jau tikru keliu, net ir matomumas pagerėjo, lyg mažiau pusto, toliau matyti aplinka. Netrukus, jau ir

(Elta)

DANUTĖ BINDOKIENĖ

Ar jau „vaivorykštė“ nubluko?

Vaivorykštė – Vaivos juosta, lietuviškų pasakų ir liaudiškų prietarų „dangaus prajovas“. Žemdirbių tauta daug dėmesio skyrė įvairiems gamtos reiškiniams, turėjo savitus paaiškinimus, kaip „viskas surėdyta“, kas nuo ko priklauso ir ko galima laukti, jeigu kažkas sutrinka. Vaivorykštė buvo lietaus pabaigos, gero oro pranašas, tad laikoma teigiamu ženklu.

Teigiamu ženklu laikėme ir netikėtai Lietuvos vidaus politikos padangėje pasirodžiusią „vaivorykštę“, arba – „vaivorykštės koaliciją“. Pradžioje kiek keistai šis pavadinimas skambėjo. Tarytum paskolintas (tiesa, bent išverstas į lietuvių kalbą) iš Amerikoje jau kuris laikas veikiančios Afrikos amerikiečių organizacijos – „Rainbow coalition“. Šios organizacijos žinomiausias vadovas buvo „nenuosodinamasis“ Jesse Jackson, o pagrindinis tikslas siekti rasinės lygybės ir saugoti, kad nebūtų pažeistos Afrikos amerikiečių teisės bei laisvės. Nors organizacija kartais išeina į kraštutinius, visgi nemažai pasitarnavusi savo žmonėms.

Kadangi sakoma, kad „vaivorykštės koalicijos“ idėja greičiausiai buvo pasiūlyta Vytauto Landsbergio, galima prileisti, kad jis ir pasiūdojo šiuo amerikietišku pavyzdžiu, nes, be abejo, apie „Rainbow coalition“ žino iš savo dažnų apsilankymų Amerikoje. Ir iš esmės tai geras dalykas. Pradėjome net tikėti, kad Lietuvos partijos ateis į protą, pagaliau laisvas tarp savęs kandžiotis ir susitelks ties pagrindiniu tikslu: dirbti savo tautos labui. Sudarius stambesnes koalicijas, Seime darbas bematant būtų sėkmingesnis. Tuomet nebūtų labai svarbu, kas kiek mandatų įsigijo, kiek kedžių užima – koalicijos paskirtis – vieningas darbas, ypač kai reikia atlikti svarbesnes užduotis, spręsti valstybei reikšmingus klausimus.

Tačiau (kaip ir ne kartą praityje) asmeninės ar partijų ambicijos pradėjo taisyti tą „vaivorykštę“, dar nespėjus visoms spalvoms atsiskleisti. Arba bent taip šiuo metu atrodo. Seni žmonės sakyti: tegul, persimūš ir apsimins, o paskui susitakys. Galbūt, bet nereikia pamiršti, kad užkulisiuose laukia kiti, kurie

mielai pasinaudos atsiradusiomis spragomis, kad „vaivorykštę“ visiškai suplėšytų ir išbarstytų į keturis vėjus. O tai nebūtų naudinga nei siūliusiems koaliciją, nei Lietuvos žmonėms, kurie rinkimuose jau pasisakė, kad norėtų matyti Seime būsimus ketverius metus.

Dabartinė Lietuvos Vyriausybė, vadovaujama premjero A. Brazausko, dirbo pakankamai tvarkingai, palyginti taikiai sutarė su prez. Valdu Adamkum pirmosios kadencijos metu ir jį perrinkus antrą kartą. Nebuvo didelių sprūdžių ir su Seimu. Kai kurios ministerijos, tiesa, buvo veiksmingesnės, labiau pasireiškė ir net kai ką gera valstybei atliko. Bet neturėtume skustis – per penkiolikos metų nepriklausomybės laikotarpį Lietuva yra turėjusi blogesnių Vyriausybių ir premjerų.

Kad A. Brazauskas norėtų pasilikti savo pareigose, niekam turbūt nėra paslaptis. Jeigu jis nėra per daug veiksmingas, tai ir ne per daug kenksmingas. Tai senas, prityręs valstybininkas, žinantis, „kuri duonos pusė sviesteliu patepta“, tad ypatingų staigmenų iš jo bei jo Vyriausybės nereikėtų bijoti.

Žinoma, yra ir daugiau norinčių Lietuvos premjero vietos. Prieš Seimo rinkimus girdėjome K. Prunskienės pageidavimus (atrodo, ji nori „bet kurios vietos, kad tik būtų valdžioje“). Darbo partijos vadovas V. Uspaskichas taip pat i premjero kėdę dairiasi (be abejo, tebesidairo, jei tik atsirastų proga). Gera, nors per trumpai, šiose pareigose užsirekomendavęs, Tėvynės sąjungos vadovas A. Kubilius, tikrai būtų tinkamas vadovauti Vyriausybei. Gal yra dar vienas kitas, savo siekius laikinai susiūšęs į kšėnę, iš kurios bematant ištrauktų, jei tik pasitaikytų galimybė. Tai kaip su ta „vaivorykšte“? Ar ji jau visiškai išbluko? Ar nebepranašauja giedros Lietuvos politinė padangė? Butų tikra staigmena – ir labai maloni – jei išrinktieji seimūnai imtų ir pasidalintų pareigomis nesusikibdami už atlapų. Iš Irako Seimo rinkimus stebėti ir demokratinį procesą pasimokyti atvykę irakiečiai, tikrai turėtų ką namie papasakoti: lietuviai moka tarpusavyje susitarti savo tėvynės labui.

SU PALAPINE Į BALTYJŲ MEŠKŲ SOSTINĘ

GRAŽINA KRIAUCIŪNIENĖ

Nr.7

Kadangi aukščiau sėdim, tai mus dar pasupa ir pamato į visas puses. Pats šoferis dažnai žiūri į apacią ir kartais net atsidūsta, kai pasiseka iš gilesnės duobės išsikaupti. Kai kurios duobės buvo daugiau kaip pėdos gilumo.

Važiuijau toliau. Meška per kelią guli. Vel langus atsidarę fotografuojame, laukiame, kas toliau bus. Porą kartų ji pakėlė galvą, pažūrėjo į mus, paskui atsistojo ir nuėjo. Važiuijau toliau. Jau esame prie pat Hudson Bay. Čia meška vel guli. Kartas nuo karto ji vis pakeldavo galvą, mums lyg ir papozuodavo. Puikus vaizdas: meška prie beužšalancio Hudson Bay! Čia ir priešpiečius gavome: karštos sriubos, sumuštinio, kavos, pyragaičių. Mums bevalgant, meška pagaliau atsistojo, pavaikščiojo ir nuėjo prie kitos mašinos. Čia toličiau matėme keturias meškas einant. Žodžiu, čia meškų tikrai netrūko. Dar matėme dvi besigrumiant, dvi miegant prie kranto, toliau šeimynėlę, tris pamiškėje miegant. Iš viso matėme apie 20 meškų, sniego lapę, sniego paukščių pulką (ptarmigan). Visi skaniai juokėmės, žiūrėdami, kaip mažas meškiukas tą lapę vijosi, bet nepagavo.

Nors sniego buvo pranašauta nuo pat ryto, tačiau mums saulė švietė. Buvo nepaprastai puikus oras. Trys iš mūsų norėjo malūnsparniu iš aukščiau pasizvalgyti. Joms buvo užsakytas skrydis 2:15 v. p.p., tačiau, tam laikui atėjus, jau gerai snigo. Pilotas mūsų nesurado ir skrydis buvo atšauktas.

Po truputį sukame atgal. Audra stiprėja. Sėdžiu už Max nugaros ir matau, kaip jis vis dairoi į šonus. Porą kartų pervaziavęs duobės lyg ir nustebo, kad pasisekė išsikaupti. Aš jau išitikinusi, kad esame paklydę. Matomumas beveik nulis, bet vis važiuojame. Neramu, nes kelio nematyti, o šoferiui čia pirmas sezonas. Tuo tarpu per jo radiją girdime kitą šoferį sakant, kad nežino, kur yra ir seks prieky važiuojantį autobusą... Po kiek laiko sutikome atvažiuojantį autobusą, su kurio vairuotoju Max pro langą pasikalbėjo. Jam pravažiavus, mūsų mašiną pasuko atgal. Kiek pavaziavus, Max surado kryžkelę, kur turėjo pasukti. Dabar jau tikru keliu, net ir matomumas pagerėjo, lyg mažiau pusto, toliau matyti aplinka. Netrukus, jau ir

mūsų stotis. Vėl apsimuturiavome lipimui, nes girdime, kaip į stogą šalantis lietus barškina. Bet čia orai greitai keičiasi. Už penkių minučių atvyko autobusas ir jau rimtas sniegas mus papuošė, lipant į autobusą. Bet čia atsirado nauja kliūtis: autobusas 16-ai o mūsų 20. Bet buvo dar automobilis, tad keturiems, kurie apsisitoje kitame viešbutyje, buvo paskirta su šiuo automobiliu važiuoti. Vėl problema: galinis suolas išimtas, nes ten buvo sudėti mūsų priešpiečių maisto indai. Vietų liko tik 3. Kadangi Romas dar nebuvo išsėdęs, tai jį priėmė į autobusą. Važiuijau sėdama autobusu. Oras baisus, dažniausiai kelio nesi-matyti, tiek pusto, o kelio šonuose retkarčiais stulpeliai. Mūsų vairuotojas labai idomus žmogus. Jis pramonininkas iš Australijos, tačiau labai domisi vietinių Inuit indėnų kultūra. Australijoje dirbęs su čiabuviais, čia atvykęs su valdzia dirba, mokydamas indėnus jų papročių, ankstyvesnio gyvenimo būdo. Taip važiuojame kiek laiko, tik staiga priekyje važiuojantis autobusas susvyravo ir pradėjo verstis ant šono. Žiūrim, laimei, pasviręs maždaug 45 laipsniais, sustojo. Mūsų vairuotojas su autobusu vairuotoja pakalbėjo. Ji pasakė, kad jau radijo iššaukė, kas ją ištrauks. Laukiame. Po kiek laiko privaziavo didesnis autobusas su keleiviais ir per galines duris pradėjo kraustyti keleivius iš šio pasvirusio autobuso. Mačiau, kaip Romas perėjo į naują autobusą. Jau ramiau. Atrodo, kad pasisekė visus saugiai pervesti – buvo labai smarkus vėjas ir beveik kiekvieną keleivį du kiti vede – abu vairuotojai susitarė, kad mūsų automobilis seks šį naują autobusą.

Sekame. Iki šiol linksma ir įdomi kalba nutrūko. Važiuijame tylūs, įsitemę. Vis dar labai pusto, vėjas smarkus, dažnai kelio ribų nematyti, bandomė važiuoti paskui autobusą kelio viduriu. Prie vieno posūkio mes šalia kelio tiesiai į sniegą įklimpome, o autobusas toliau nuvažiuo. Istorija kartojasi. Pakalbėjome, kokios galimybės patiems automobiliui išstumti. Vairuotojas patarė apie tai net negalvoti. Gaila, jis radijo susisiekti neturi. Taigi sėdime ir laukiame, uždegę signalines lėmpas. Po kiek laiko privaziavo ir sustojo autobusas.

Bus daugiau.

Garsusis festivalis prasidėjo O. Koršunovo spektakliu

Režisieriaus Oskaro Koršunovo spektaklis „Istabioji ir graudžioji Romeo ir Džuljetos istorija“ garbingai pradėjo 44-ąjį tarptautinį teatro festivalį MASS Sarajeve.

Nuo 1960 metų Bosnijos ir Hercegovinos sostinėje, Zenicos mieste rengiamas festivalis šimt ir žiūrovams pristatė 16 spektaklių bei vieną premjerą.

Festivalio konkursinėje programoje dalyvauja ne tik šeiminių teatro trupės, bet ir

svečiai iš Lietuvos, Serbijos ir Juodkalnijos, Prancūzijos, Vengrijos, Vokietijos, Ukrainos, Turkijos, Egipto, Makedonijos, Rusijos, Didžiosios Britanijos, Ispanijos ir Slovenijos.

O. Koršunovo spektaklis buvo rodomas oficialioje festivalio atidarymo ceremonijoje po karo atnaujinantame Nacionaliniame teatre Sarajeve. O Koršunovo teatras (dabar OKT/Vilniaus miesto teatras) MASS festivalyje dalyvavo jau trečią

kartą. 2001 m. Sarajeve buvo rodomas Michailo Bulgakovo „Meistras ir Margarita“, o pernai Bosnijos nacionaliniame teatre Zenicoje – Sofoklio „Edipas karalius“. Už šiuos abu spektaklius režisierius pelnė festivalio pagrindinį prizą – Auksinį laurą vainiką.

Iš šių metų festivalio atidarymo grįžęs, O. Koršunovas sakė sulaukęs didžiulio žiūrovų ir žiniasklaidos susidomėjimo klasikinio Šekspyro

veikalo šiuolaikišku pastatymu. Sarajevo meno galerijoje surengtas ir apvaliojo stalo susitikimas, kuriame dalyvavo pats O. Koršunovas, festivalio vertinimo komisijos nariai iš Bosnijos ir Hercegovinos, Kroatijos ir Jungtinių Amerikos Valstijų, užsienio teatro kritikai ir teoretikai, studentai iš Sarajevo teatro akademijos ir Filosofijos fakulteto.

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS žinių agentūrų pranešimais)

EUROPA

RYGA

Latvijos Seimui ketvirtadienį atmetus vyriausybės pateiktą svarstyti valstybės biudžeto projektą, žlugo ministro pirmininko Indulio Emsio vadovaujama mažumos vyriausybė, atstovaujanti Žaliųjų ir valstiečių sąjungai (ŽVS). Šimto vietų Seime už biudžeto projektą balsavo tik 39 deputatai. Projektui nepritarė 53 parlamento nariai, o penki deputatai susilaikė. Pagal Latvijos parlamento taisyklę, jeigu deputatai balsuoja prieš biudžeto projektą per pirmąjį ar antrąjį svarstymą, tai laikoma nepasitikėjimo pareiškimu vyriausybei. Latvijos prezidentė Vaira Vīķe-Freiberga dabar turi paskirti naują premjerą, kurio suformuotą vyriausybę turės patvirtinti parlamentas.

PARYŽIUS

Paskirtasis Europos Komisijos pirmininkas Jose Manuel Barroso ketvirtadienį sakė, kad atliks labai ribotą savo eukromisarių komandos performavimą ir kad tikisi naują pasiūlymą dėl jos sudėties Europos Parlamentui pateikti mažiau nei per mėnesį. Jam nesiryžus pristatyti savo komandos narių vos dvi dienos prieš tai, kai Sąjungos vadovai Romoje pasirašys konstitucinę sutartį, kilo politinis chaosas. Aukšti ES pareigūnai perspėjo, kad jam reikės padaryti daugiau nei tiesiog pakeisti prieštarą vertinamą italą Rocco Buttiglione.

MONAKAS

Praėjusiais metais dėl karo Irake ir SARS epidemijos skaudžiai nukentėjus pasaulio turizmas šiemet sparčiai atsigauja, teigia Pasaulio turizmo organizacija (PTO) rudens ataskaitoje, kurią Monake pristatė PTO generalinis sekretorius Francesco Frangialli. Per aštuonis mėnesius, palyginti su praėjusių metų sausio-rugpjūčio mėnesiais, turistų skaičius pasaulyje išaugo 12 proc., o Azijos ir Ramiojo vandenyno regione prieaugis siekė išspūdingus 37 procentus.

Premjeras išsizada savo žodžių dėl atominių jėgainės

Vilnius, spalio 28 d. (BNS) — Premjeras Algirdas Brazauskas ketvirtadienį Seime pareiškė, kad nėra siūlęs pusmečiui pratęsti Ignalinos atominės jėgainės (IAE) pirmojo bloko veiklą, tačiau paaiškino, kodėl tai derėtų padaryti. „Tai, ką rašo spauda, ir informacija iš pirmų lūpų dažnai labai skiriasi. Niekur garsiai nekalbėjau, kad reikia pratęsti pirmojo bloko darbą“, pareiškė A. Brazauskas Seime per Vyriausybės valandą.

Jo teigimu, šių metų pabaigoje uždarius Ignalinos AE pirmąjį bloką, būtų galima išvengti kelių milijardų litų išlaidų, reikalingų pirmojo bloko remontui.

Už Lietuvos pinigų Irake suremontuota mokykla

Vilnius, spalio 28 d. (BNS) — Tarptautinėje misijoje Irake dalyvaujantis Lietuvos kariuomenininkai parengė ir įgyvendino du humanitarines pagalbos Irako atstatymui projektus — suremontavo pradinę mokyklą ir nupirkė būtinų medikamentų ligoninėms.

Pasak Krašto apsaugos ministerijos pranešimo spaudai, šių metų pradžioje Lietuvos Vyriausybė nutarė skirti 100,000 litų humanitarinei pagalbai Irako žmonėms.

Už pusę šios sumos buvo suremontuota mokykla Kurnos miesto apylinkėse. Per dvi savaites mokykloje įvestas vandentiekis, elektros energija, sutvarkyta kanalizacijos sistema, įstatyti naujos durys, langai, tinkeliai nuo vabzdžių, įrengti ventiliatoriai, išlygintos ir perdažytos mokyklos sienos, nudažyta tvora.

Pritrūko prezidento portreto

Vilnius, spalio 28 d. (BNS) — Uostamiestyje įsikūrusios valstybinės institucijos ir ugdymo įstaigos ieško oficialaus prezidento Valdo Adamkaus portreto, tačiau neranda, ketvirtadienį rašo dienraštis „Klaipėda“.

Pasak prezidento patarėjo, spaudos tarnybos vedėjo Ma-

rius Lukošius, oficialūs V. Adamkaus portretai dabar yra spausdinami ir dienos šviesą turėtų išvysti lapkritį.

Prezidentūra užsako dviejų rūšių portretus — didesnį, kur V. Adamkus stovi, ir mažesnį, kuriame V. Adamkus nufotografuotas atsisėdęs. Didesniųjų planuojama išspausdinti pu-

Rusijos pajėgos, dirbusios su Irako žvalgyba, „beveik tikrai pergabeno sprogiasias medžiagas“, kurios laikomos dingusiomis iš karinio objekto į pietus nuo Bagdad. „Svarbiausias rusų uždavinys buvo sunaikinti visus kontraktų su irakiečiais pedsakus“, sakė J. Shaw.

ARTIMIEJI RYTAI

ABU DHABI

Anksčiau negirdėta kovotojų grupuotė pranešė Irake paėmusi įkaitę Lenkijos pilietę ir pareikalavo, kad Lenkija išvestų savo pajėgas iš šios smurtu kėrimos šalies, pranešė televizija „al Jazeera“. Televizija parodė vaizdą, kuriame nufilmuota pagyvenusi moteris, sėdinti tarp dviejų kaukėtų vyrų, kurių vienas jai į galvą nukreipęs ginklą. Įkaitę pavardė nebuvo nurodyta. Oranžiniu drabužiu vilkinti įkaitę, kuri atrodė prislegta, regis kalbėjo, bet jos žodžių neįmanoma suprasti. Lenkijos gynybos ministras Jerzy Szmajdzinski ketvirtadienį atmetė kovotojų grupuotės reikalavimą išvesti iš lenkų kariuomenės pajėgas. Gynybos ministras taip pat nurodė negalintis patvirtinti pranešimo apie pagrobtą lenkę.

AZIJA

TOKYO

Japonijos gelbėtojai, kurie išgelbėjo keturias dienas po žemės nuosliau išbuvusį mažą berniuką, ketvirtadienį nepavyko padaryti antrojo stebuklo dėl jo esanties, tačiau per žemės drebinimą, kuris pareikalavo daugiausiai aukų per pastarąjį dešimtmetį, nukentėjusiam regione jau pasirodė pirmieji įprasto gyvenimo ženklai. Per drebinimą smarkiai nukentėjusio Niigata prefektūroje kai kur vel išvežamos šiukšlės. „Dabar jaučiu, kad viskas lyg ir grįžta į normalias vėžes“, sakė viena vietos gyventojė. Iš šio drebinimo buvo daug pasimokyta — po jo valdžia kritikuota dėl lėt ir chaotiškų veiksmų.

laidojimu. Šių veiksmų tempai per lėti — išaiškėjo, kad kasečių laidojimas kainuoja brangiau negu buvo nurodę prancūzų ekspertai — vietoj 70 mln. litų, tai kainuos 134 mln. litų“, Seime kalbėjo A. Brazauskas.

Jis įžvelgė ir dar vieną prieštą — stringančią elektros linijas į Lenkiją statybą.

Lietuvos Ūkio ministerija trečiadienį kreipėsi į Europos Komisiją, norėdama sužinoti jos žinovų požiūrį į Baltijos regiono energetikos sistemos darbo patikimumą uždarius atominės elektrinės pirmąjį reaktorių.

prie projekto — nemokamai atlikti papildomų darbų. 70 darbininkų, dirbdami dviem pamainomis, remonto darbus baigė laiku — prieš naujųjų mokslo metų pradžią. Už likusią nepanaudotą maždaug 300 JAV dolerių sumą vaikams buvo nupirkti rašymo priemonių ir siuvinių.

Atsideddami už paramą, irakiečiai per visą mokyklos koridoriaus sieną nupiešė lietuvišką trispalvę.

santro tūkstančio, o kitų — apie du tūkstančius egzempliorių. Portretų autorius — fotografas Artūras Valiauga.

Valstybės valdymo institucijos ir savivaldybės nemokamai gaus po 10 portretų.

Jeigu kas nors iš jų norės daugiau, turės padengti savikainos išlaidas.

SU ARCHITEKTU EDMUNDU ARBU ATSIISVEIKINUS

Architektas Edmundas Arbas 2000 m. birželio 14 d. pasirašo į svečių albumą M. Mažvydo bibliotekoje Vilniuje.

Liepos 31 d. nustojo plaukti, Santa Monica, CA, gyvenusio architekto Edmundo Arbo- Arbačiausko jautri širdis. Apgailėstajame netekę gabaus architekto, menininko ir Lietuvos patrioto. Religinis patarnavimas ir apeigas atliko Šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. Stanislovas Anuzis: aukštoji Mišias Švento Kryžiaus kapinių koplyčioje rugpjūčio 7 d. privačių laidotuvių metu, kitą dieną — Šv. Kazimiero bažnyčioje. Laidotuvių pietus buvo parapijos salėje. Čia organizacijų atstovai, vadovaujant Juozui Pupui, dalijosi prisiminimais ir pareiškė užuojautą artimiesiems: žmonai rašyt. Alei Rūtai, dukterims — Rasai, Vijolei ir anūkam — Jonui Kimui, Alijui ir Audrai.

Edmundas Arbas (Arbačiauskas) gimė 1915 m. birželio 26 d. Korsakų kaime, Žaslių valsč., Trakų apskr. Mokėsi Kašiadorių gimnazijoje, įstojo į aukštesniąją technikos mokyklą Kaune. Kaip gabus studentas, buvo gavęs Susisiekimo ministerijos stipendiją, kuri jį įpareigojo, baigus mokyklą, dirbti Sauskelių valdyboje prie tiesiamų plentų.

1939 m. Lietuvai atgavus Vilnių, atsirado naujos galimybės. Jam buvo pasiūlytas darbas Vilniaus apskrities valdyboje apskrities inžinieriaus padėjėju: prižiūrėti apskrities mokyklų ir visuomeninių pastatų rekonstrukcijos bei remonto darbus. Normalus gyvenimas neilgai tęsėsi, nes Lietuvą okupavo Sovietų Sąjunga. Viskas buvo pertvarkyta. Teko dirbti pramonės statybos treštre. Reikėjo rūpintis karinėmis statybomis ir patirti nesklendimų. Todėl 1941 m. birželio naktys buvo neramos.

Staiga kilo karas. Susidarė Laikinoji Lietuvos Vyriausybė, Edmundas Arbas buvo paskirtas Trečiojo vadovu. Vėliau Treštas buvo perorganizuotas į „Statybos“ bendrovę, kurios direktoriu liko lempjūvės, plytinės, mechaninės ir stalių dirbtuvės. Vokiečiai nepripažino sukilėlių pastatytos Lietuvos vyriausybės. „Statybos“ bendrovę E. Arbas buvo vyr. inžinierium ir Vilniaus skyriaus direktoriaus pavaduotoju. Esant konfliktui su vokiečiais, kurie jautėsi užkariautojai, prasidėjo pogrindinis pasipriešinimas. E. Arbas įsijungė į slapta „Kęstučio“ pasipriešinimo organizaciją. Tos organizacijos vadovas buvo plk. lt. Juozas Vitkus Kazimieraitis.

Prieš savo mirtį Edm. Arbas atsiųstame man laiške rašė: „Pasitarimai ir posėdžiai dažniausiai būdavo mano bute. Buvau kaip jo dešinioji ranka. Todėl, Lietuvai atgavus laisvę, buvau iniciatorium fondo patatyti memorialinei lentai prie to namo, kuriame mes susirinkę posėdžiavome. Memorialinė lentą pašventino kun. Kastytis Matulionis 1993 m. liepos 3 d. Tada, kalbėdamas savo žodyje, siūliau Pamienkalnio gatvę, kurioje stovėjo namas, pavadinti Kazimieraičio vardu“.

E. Arbas, 1944 m. pasitrau-

kęs iš Lietuvos, su žmona rašytoja Ale apsigyveno Viena. Laiko negailėdamas, studijavo architektūrą aukštojoje technikos mokykloje. Vėliau persikėlė į Stuttgarto aukštąją technikos mokyklą, kurioje tęsė architektūros studijas. Pagaliau, nesant galimybių grįžti į tėvynę, emigravo į JAV. Įsikurti čia nebuvo lengva — reikėjo kasti griovius statomų namų pamatams. Įgytos žinios technikos mokyklose padėjo gauti geresnį darbą — jis tapo braižytoju, o toliau gavo dar geresnį darbą įstaigose. Tačiau mokslo neapleido, kol baigė Lawrence technologijos universitetą Detroit, MI. 1950—1952 m. E. Arbas buvo šio universiteto architektūros katedros asistentas. Projektavo naujus universiteto pastatus. 1956 m. išlaikė Michigan ir 1962 m. Kalifornijos valstijų architekto egzaminus.

1959 m. apsigyveno Sacramento mieste, CA, kur įsidarbino „Stark Josens and Nacht“ firmoje. Pasigedęs lietuviškos aplinkos, persikėlė į Santa Monica. Dirbo įvairiose firmose. „Edward Darrell and Stone“ firmoje vadovavo 48 aukštų Ahmansono finansinio centro pastato projektavimui. 1969 m. E. Arbas įsteigė firmą „Edmund Arbas, Inc. A/A Associates“. Po to firma pavadinta „Arbas-Burton Assoc.“. Vertėsi ir privačia praktika. 1960 m. konkurse laimėjo I premiją už Lietuvos ambasados rūmų projektą Brazilijoje. 1964 m. laimėjo III premiją už JAV paviljoną Pasaulinėje parodoje New York projektą. Jo projektai lietuviškas vasarnamis ir lietuviško stiliaus namas, paminklas rašytojui Pulgiiui Andriuiui Adelaidėje, Australijoje, Kalifornijos ekonomikos namas buvo įvertinti I vieta.

E. Arbas savo architektūros projektus, tapybos darbus, piešinius buvo išstatęs Los Angeles, Detroit, Bostone, Vilniuje, Kaune, Druskininkuose. Spaudoje pasukė daug straipsnių iš architektūros ir meno.

E. Arbas buvo išijungęs lietuvių visuomenės darbus. Priklausė Dailių menų klubui. Jis buvo Amerikos lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos, taip pat ir Pasaulio inžinierių ir architektų sąjungos centro valdybės. Buvo labai aktyvus lietuvių fronto bičiulių narys, JAV LB valdybos narys.

1992 m. Vilniuje išleistas albumas „Architektas Edmundas Arbas-Arbačiauskas“, kuriame yra jo architektūra, tapyba ir piešiniai. Šio albumo egz. man padovanodamas jame įrašė: „Laikau garbe padovanoti savo architektūros ir laisvalaikio meno darbų leidinį“.

Be to, Edmundas Arbas suprojektavo Šv. Kazimiero parapijos bažnyčios Los Angeles interjerus ir atlikęs daugybę kitų darbų.

Edmundo Arbo gyvenimas nelepino. Kur tik galėjo, jis stengėsi įsigyti daugiau žinių architektūros srityje. Vėliau buvo įsikinkęs į atsakingus projektavimo darbus. Sunkiai pergyveno sūnaus dr. Edmundo Arimanto, profesoriaus Arimanto universitete, tragišką mirtį laike atostogų Meksikoje 1995 metais.

Baigdamas šią trumpą apžvalgą apie afa architekto Arbo-Arbačiausko gyvenimo bruožus, dar noriu pacituoti keletą sakinių iš jo laiško: „1996 m. spalio 5 d. turėjau progą su inž. Albinu Valentinavičiumi dalyvauti iškilinėse, atidengiant paminklą Lietuvos laisvės kovų didvyriui partizanui Juozui Lukšai Veiverių miestelyje, mokytojų seminarijos frontiniame parkelyje. Bažnyčioje buvo aukojamos Mišios už partizaną J. Lukšą ir

DRAUGAS, 2004 m. spalio 29 d., penktadienis

5

A + A SESUO M. GENEROSA STAKAUSKAS, SSC

Mūsų mylima seselė mirė 2004 m. spalio 27 d. Šv. Kazimiero seselių Motiniškame name, 2601 W. Marquette Rd., Chicago, IL 60629, sulaukus 89 metų.

Į vienuolyną įstojo iš Šv. Kryžiaus, Town of Lake, Chicago.

Vienuolyno įžaduose išgyveno 68 metus.

Nuliūdę liko: Šv. Kazimiero seserys; sesuo Anna Stakauskas; brolis Frank Stack; dukterėčios Cynthia Stack, M.D.; Candace su vyru John Michael, Caryn Stack, M.D., Catherine su vyru Paul Foreman, M.D.S., jų šeimos bei kiti giminės ir pažįstami.

Vėlonė pašarvota penktadienį, spalio 29 d. nuo 1 v. p.p. iki 7 v.v. Mišparai mirusiems 7 v.v., Šv. Kazimiero vienuolynė, 2601 W. Marquette Rd., Chicago.

Laidotuvių šv. Mišios šeštadienį, spalio 30 d. 10 v. ryto Šv. Kazimiero seserų vienuolyno koplyčioje. Po Mišių a.a. seselė Generosa bus palydėta ir palaidota Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Prašome dalyvauti laidotuviuose ir pasimelsti už seselės sielą.

Šv. Kazimiero seserys ir šeima

Laidot. direkt. Gerald F. Daimid. Tel. 773-523-0440.

Mielai VANDAI, netekus mylimo vyro

A + A dr. VYTAUTO MAJAUSKO,

reiškiame giliausią užuojautą ir drauge liūdime.

Regina Snarskienė
Vaidotas ir Lilė

Florida

Sprendžiamas S. Dariaus ir S. Girėno mauzoliejaus likimas

Kauno miesto valdžia ieško sprendimo, ką daryti su Senosios miesto kapinėse esančiu vadinamuoju S. Dariaus ir S. Girėno mauzoliejaus, kuris šiuo metu yra uždengtas medine pastoge ir tapęs asocialiu asmenų landyne.

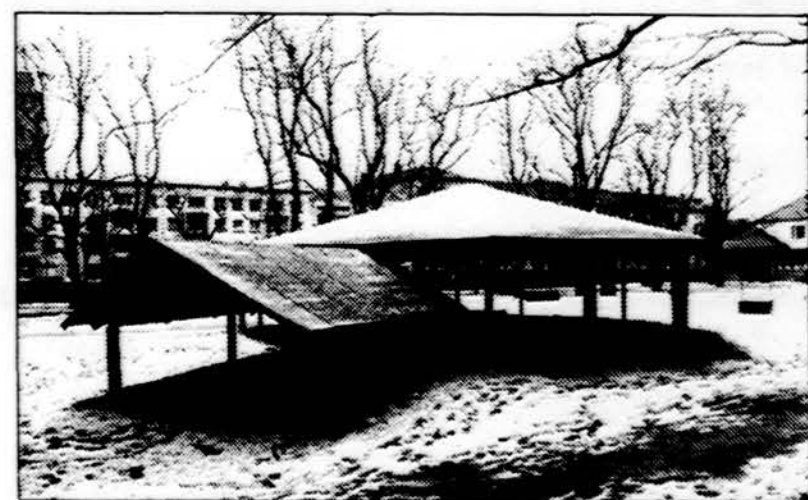
Kol bus parengtas visų Senųjų miesto kapinių (sovietmečiu vadinto Ramybės parku) sutvarkymo projektas, žadama apsispręsti dėl mauzoliejaus, kuris buvo lietuvių lakūnų didvyrių Stepono Dariaus ir Stasio Girėno kūnų laikiną prieglobos vietą. Įvairių sričių specialistų nuomone, tuščia kapavietė reiktų išlaikyti užpilant smėliu. Tačiau yra siūlymų mauzoliejuje padaryti ekspoziciją ar pan.

Savo nuomonę prieš 12 metų išsakęs, architektas Vytautas Žemkalis teigė, kad apie šio mauzoliejaus atstatymą

buvusiose kapinėse negali būti jokios kalbos. „Toje vietoje, kur buvo mauzoliejaus, galima įrengti gulsčią granito lentą ir trumpai parašyti, kad čia buvęs Dariaus ir Girėno mauzoliejaus, pastatytas tokiais ir tokiais metais, bolševikų nugriautas tokiais ir tokiais metais“, — tuomet kalbėjo architektas.

Tuo po žūties legendinių lakūnų kūnai buvo atvežti į Kauno katedrą baziliką. Nuo 1937 iki 1940 m. jų poilsio vieta buvo Senosios miesto (karmelitų) kapinėse įrengtame mauzoliejuje. Vėliau kūnai saugoti Medicinos institute, kol galop ramybę rado Aukštųjų Šančių karių kapinėse. Po karo mauzoliejus buvo sunaikintas, o atkūrus nepriklausomybę — vėl atkastas ir pridengtas medine pastoge.

(Elta)

S. Dariaus ir S. Girėno mauzoliejus Kaune.

kitus žuvusius partizanus. Buvau pakviestas iškilmingame minėjime tirti žodį apie šį partizaną. Juozą Lukšą teko pažinti man dar studijuojant Stuttgarte universitete Vokietijoje. Mane su J. Lukša supažindino prof. Juozas Brazaitis kaip su architektūros studentu iš Švedijos. Po paminklo pašventinimo nuvykome į J. Lukšos žuvimo vietą prie miško. J. Lukšos žmona Nijolė irgi buvo atvykusi iš Amerikos. Tą dieną inž. Valentinavičius man aprodė ir

kitas Lietuvos vietas, aplaistytas partizanų krauju. Mano keliame Lietuvos laisvės kovų keliais truko visą dieną. Gaila, kad mano sveikata dabar nėra gera. Mano Alė yra didelė mano rūpinimoje. Jeigu Šv. Tėvas su tokia liga lanko, laimindamas pasauli, tai ir aš dar galiu judėti. Tai žodžiai, kuriais jis baigia savo paskutinį laišką.

Nors Edmundas iškelia į amžinybę, bet jo atlikti darbai liko.

Ignas Medziukas

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Dr. Jonas Adomavičius
Romo Eidukevičiaus nuotr.

DR. JONAS ADOMAVIČIUS, vienas iš dosniausių kultūros rėmėjų, našlaičių globėjų ir besirūpinančių mūsų sveikata, vėl atsiuntė 1000 dol. LB Kultūros tarybos darbams paremti. Už auką nuoširdžiai dėkojame.

SPALIO 30 D., ŠEŠTADIENI, nepamirškite laikrodžio rodyklę pasukti 1 val. atgal.

ANGLIJOS LIETUVIŲ KLUBAS Čikagoje maloniai prašo visus klubo narius atvykti į metinį susirinkimą ir vaišes, vyksiančias lapkričio 7 d., sekmadienį, 12 v. Šaulių namuose, 2417 W. 43 St.

BRIGHTON PARK MOKYKLOS salėje, 4420 S. Fairfield Ave., netoli bažnyčios, spalio 30 d. 6 v.v., šeštadienį, vyks kaukių paradas - pasirodymas. Kviečiame visus atvykti su kaukėmis. Geriausios bus apdovanotos. Loterijoje bus galima išlošti dviratį - vorą. Veiks baras, bus cepelinų, šašlikų, skambės naujausia lietuviška muzika. Šokiams gros A. Barniško ansamblis. Kviečiame visus gerai praleisti laiką Halloween šventėje.

KUNIGAS JONAS KUZINSKAS, Šv. Kazimiero lietuvių kapinių direktorius spalio 31 d., sekmadienį, 12 v. atliks religines apeigas prie Steigėjų paminklo Vėlinių iškilmėse. Tradicinėse apeigose gyvųjų ir mirusiųjų dvasinėje jungtyje dalyvauja šauliai ir ramovėnai rikiuotėje, kapų savininkai ir žmonės, branginantys šias kapines, ištisą šimtmetį glaudžiančias didelę tautos dalį amžinojo poilsio ramybėje.

VĖLINIŲ IŠKILMĖS Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse vyks sekmadienį, spalio 31 d. Prie šiose kapinėse esančio Steigėjų paminklo 12 v.p.p. vyks trumpos religinės ir pasaulietinės pamaldos. Visi mūsų tautos mirusieji bus prisiminti dvasininko malda, pasauliečio visuomenininko žodžiu, Vėlinių žvakės uždegimu, vainiko visų dalyvių vardu padėjimu, ir kartu giedama giesmė bei Tautos himnu. Iškilmes daug metų ruošia Bendruomenės pasauliečių komitetas ir Kapų savininkų draugija, garbės sargyboje su vėliavomis dalyvaujant uniformuotiems šauliams ir ramovėnams. Visi kviečiami dalyvauti šiose mirusiųjų pagerbimo iškilmėse ir po jų aplankyti čia pat Šv. Kazimiero kapinėse palaidotus artimuosius, draugus ir lietuvių tautos nusipelnčius asmenis.

ŠIAIS METAIS VISŲ ŠVENTŲJŲ šventė nera privaloma, nes pagal kalendorių ji yra pirmadienį. Laikantis Lietuvos tradicijų, šios dienos vakare bus pirmosios Vėlinių Mišios 7 v.v. Kitą rytą vyks įprastinės Mišios 8 v.v.

PUOSELĖDAMA LIETUVIŲ KULTŪRĄ bei tradicijas, JAV lietuvių bendruomenės Kultūros taryba ir šiemet apdovanojo tuos, kurie uoliai prisideda prie lietuviybės klestėjimo. Tarp premijuotųjų - ir „Dainavos“ ansamblis. Jam atiteko muzi-

kinė premija, kurios atsiimti ansambliečiai sugužės - žinoma! - su daina. Premijų šventė įvyks sekmadienį, spalio 31 d., 12:30 v.p.p. PLC, Lemonte, Lietuvių fondo salėje. Šventei „Dainava“ ruošia trumpą muzikinę programą iš tradicinio Dainų šventės repertuaro. Atvykusiųjų laukia ir šventiniai pietūs, į kuriuos galite užsiregistruoti jau dabar tel. 630-243-6302.

LAPKRIČIO 1-AJĄ, pirmadienį, 7 v.v. visus kviečiame į šv. Mišias Švč. Mergelės Marijos gimimo bažnyčioje. Ypač kviečiame tuos, kurie negali aplankyti savo artimųjų kapų. Uždegsime žvakelę, maldose prisiminsime savo brangiuosius, besiilsinčius amžinybėje, mintimis ir širdimi būsime ten, kur dega tūkstančiai Viešpaties altoriaus žiburėlių, kur prie mažyčio žemės kauburėlio susirenka visa šeima. Tą vakarą du skirtingi pasauliai, gyvųjų ir mirusiųjų, tampa tokie artimi. Nepamirškime tų, kurie mums žemėje buvo tokie brangūs.

ČIKAGOS LIETUVIŲ FUTBOLO klubo „Lituanica“ 54-asis sezonas bus pažymėtas tradiciniame pokylyje spalio 30 d., PLC Didžiojoje salėje, Lemonte. Užsakyti vietas būtina iš anksto tel. 708-532-7526, kviešti Ann Marie Juraitis.

JAV LB KULTŪROS VALDYBA praneša, kad šių metų Premijų šventė įvyks spalio 31 d., sekmadienį, 12:30 v.p.p. PLC Lemonte, LF salėje. Programoje: premijų teikimas, sveikinimai ir koncertas. Norintieji dalyvauti vaišėse po koncerto prašomi registruotis pas LB Kultūros tarybos narę Aušrelę Sakalaitytę tel. 630-243-6302.

ŠVČ. MERGELĖS MARIJOS gimimo parapijoje, esančioje 6900 S. Washtenaw Ave., Chicago, nuo lapkričio 1 d. pakeičiamas rytinių Mišių anglų kalba laikas. Mišios bus aukojamos 8:30 v.r.

LAPKRITIS - MALDOS už mirusiųsiuosius mėnuo. Palaimintojo Jurgio Matulaičio lietuvių katalikų misijoje, esančioje PLC 14911 - 127th St., Lemont, lapkritį pradėdame šv. Mišių devyndenį už mirusiųsiuosius.

KIEKVIENĄ SPALIO MĖN. sekmadienį Palaimintojo Jurgio Matulaičio bažnyčios vestibulyje, PLC 14911 - 127th St., Lemont, po šv. Mišių vyks BALF-o vajeaus rinkliava. Būkime dosnūs.

JAUNIMO CENTRO MOTERŲ klubas spalio 31 dieną, sekmadienį, tuojau po 10:30 v.r. šv. Mišių, kviečia visus į Jaunimo centro kavinę. Būsime pavaišinti skaniausiais mielinais blynais su obuoliene ir turėsime progą pabendrauti su draugais ir tėvu Antanu Gražuliu, SJ.

LAPKRIČIO 1 D. 6 V.V., Visų šventųjų dieną, Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo bažnyčioje įvyks lietuvių Šv. Eucharistijos šventimas ir mirusių artimųjų prisiminimas. Ši šventą vakarą visi uždegsime žvakeles ir prisiminsime savo pašaukimą į šventumą ir amžinybę. Maldoje bei širdyje būsime kartu su brangiais artimaisiais, kurie jau yra Viešpaties pašaukti. Kviečiame visus.

SKELBIMAI

• **Amerikos lietuvių radijas**, vad. Anatolijus Šlutas — kiekvieną sekmadienį 7 v.r. per WCEV 14.50 AM. Tel. 773-847-4903, adresas 4459 S. Francisco, Chicago, IL 60632.

KETURI LIETUVIŲ FONDO PROJEKTAI

Spalio 19 Lemonte posėdžiavo Lietuvių fondo taryba. Posėdžio pradžioje Tarybos pirmininkas dr. Antanas Razma pranešė, kad 2004 metų Lietuvių fondo visuomeninė premija bus įteikta prof. habil. dr. Vytautui Landsbergiui LF pokylyje lapkričio 6 d. Lemonte.

LF valdybos pirmininkas Arvydas Tamulis džiaugėsi, kad per valdybos organizuotą tradicinį LF golfo turnyrą Lemonte ir LF tarybos nario Sauliaus Anužio pravestą turnyrą Detroit, į LF įstojo 22 nauji nariai. Kitais metais panašūs turnyrai bus skatinami ir kitose vietovėse. Valdyba turėjo kelis posėdžius ir vieną specialią ateities veiklos planavimo sesiją, kurios metu buvo kalbėta apie LF pagrindinį tikslą, narius, fondo stiprius ir silpnas vietas, fondo įvaizdį narių ir visuomenės tarpe, ir ateities planus.

LF administratorė Laima Petroliūnienė su talkininkais išsiuntė visiems LF nariams laiškus su pirmojo 2004 metų pelno paskirstymo duomenimis ir pranešimais.

Valdyba suplanavo keturis pagrindinius projektus. Pirmasis projektas yra LF igaliojinių atskirose lietuvių gyvenamose vietovėse tinklas. LF tarybos ir valdybos narys Vytautas Vaitkus stiprins ir plės LF valdybos ryšius su dabartiniais ir naujais igaliojiniais, per juos bus skleidžiama LF informacija, verbuojami nauji nariai, ruošiami vajai ir informaciniai susirinkimai. Antrasis yra LF informacijų tinklas per žiniasklaidą, laiškus ir kitus būdus, kurį vykdo tarybos ir valdybos narė Sigita Balzekienė, internetą tvarko valdybos narys Ramūnas Astrauskas. Trečiasis yra įvairios programos lituanistinėse mokyklose, supažindinant mokytojus, tėvus ir mokinius apie Lietuvių fondą, kuo rūpinasi tarybos ir valdybos narė Ramona Žemaitienė. Ketvirtasis projektas yra naujų LF narių vajai ir jį vykdys tarybos narys Saulius Anužis. Ateinantys 2005 metai bus naujų LF narių metai.

Pirmininkas Arvydas Ta-

mulis rugsėjo mėnesį dalyvavo JAV Lietuvių bendruomenės tarybos sesijoje Arizonoje ir ten su Krašto valdybos pirmininke Vaiva Vėbraite bei jos bendradarbiais kalbėjosi apie Lietuvių fondo naujų įstatų projektą. Nespėjus ten visko išsiaiškinti, abu (LF ir JAV LB) valdybų pirmininkai ir bendradarbiai vėl susitiko spalio 23-24 dienų savaitgalį Connecticut valstijoje.

Finansų komisijos pirmininkas Saulius Čyvas dirbo kartu su LF buhalteriu Pijumi Stonciumi CPA (Certified Public Accountant), tvarkančiu LF finansų knygas, ir pateikė rugsėjo mėnesio ataskaitas. Detalus finansų pranešimai rodė, kad LF investicijos gerai laikosi, nežiūrint biržos svyravimų, o valdyba laikosi nustatyto biudžeto ir išleido mažiau pinigų negu buvo numatyta.

Pelno skirstymo komisijos pirmininkas Kęstutis Ječius pranešė antro 2004 metų pelno skirstymo rezultatus. Spalio 9 d. buvo paskirstyta 254,516 dol. švietimo, mokslo ir stipendijų reikalams — 22,800 dol.; kultūriniais reikalams — 15,000 dol., jaunimo stovykloms — 21,716 dol., Pasaulio lietuvių centro Jaunimo rūmų projektui — 100,000 dol., JAV išeivijos žiniasklaidai — 60,000 dol., kitiems projektams — 35,000 dol. Taryba vienbalsiai patvirtino paskirtas sumas. Komisijos pirmininkas tarybai pasiūlė keletą minčių LF pelno skirstymo gairių pakeitimui ir praplėtimui. LF turėtų kreipti didesnę dėmesį ir skirti didesnę paramą išeivijos reikalams. Diskusijos šiais klausimais bus tęsiamos kituose tarybos posėdžiuose.

Įstatų komisijos pirmininkas advokatas Vytenis Kirvelaitis pateikė posėdžio dalyviams kelias rekomendacijas LF įstatų projektui. Jos bus svarstomos ateityje.

Garbės komiteto pirmininkas dr. Jonas Valaitis kalbėjo apie 2005 metų Lietuvių fondo dr. Antano Razmos vardo švietimo premiją, kurios komisijai pirmininkauti taryba patvirtino Sigitą Balzekienę.

Lietuvių fondo
informacija

PROANŪKĖS ŠAKNYS LIETUVOJE

„Chicago Tribune“ sekmadieninis kelionių priedas „Travel“ 2004.10.24 laidoje idėjo platų Karen Tolme Olson straipsnį apie kelionę po Lietuvą su pusės puslapio dydžio spalvota Kryžių kalno nuotrauka, su spalvotomis Vilniaus, Kauno ir Trakų pilies nuotraukomis.

Autorė sako, kad jos prosenelis, būdamas tik 16 metų, 1865 metais atvyko į JAV ieškoti geresnio gyvenimo. Autorės senelis gyveno Čikagoje ir mirė 1932 metais. Apie savo giminę ir apie Lietuvą Karen nelabai daug žinojo, bet, atsiradus progai keliauti į Lietuvą su „Snowball“ organizacija jaunimui, ji nusprendė vykti ir sužinoti apie savo „šaknis“.

Straipsnyje aprašomas Vilnius, kelionė su „Snowball“ vadovu Jack Irwin po Lietuvą, aplankant Kauno ir Klaipėdos turistų mėgstamas vietas. Rašoma apie malonius išpūdžius, lietuvių vaišingumą pakeles valgyklose ir viešbučiuose. Plačiai aprašoma Neringa: Nidos sklandymo mokykla, etnografinės kapinės, Thomas Mann muziejus ir jo buvusi vasarvietė. Karen prisimena ir kioskus

su skania rūkyta žuvimi.

Šiauliuose gerieji viešbučiai buvo užimti ir jiems teko apsisistoti sovietų „Inturist“ buvusiose viešbutyje su smirdančiais liftais. Iš Šiaulių pasuko į Kryžių kalną, kur juos nustebino kryžių miškas. Autorė sako, kad dauguma kryžių buvo pastatyti po 1950 metų, mirusių Sibire atminimui. Primena ir sovietinį laikotarpį, kai buldozeriai laužė kryžius, kaip juos lietuviai naktimis atstatydavo.

Iš Kryžių kalno grįžę į Vilnių, vaišinosi koldūnais seniausiam Vilniaus restorane „Lokys“. Aplankę Trakus vėliau turėjo vykti į Druskininkus, kur vyko „Snowball“ seminaras, sutraukęs 40 jaunuolių, ir trukęs vieną savaitę. Po to aplankė Gruto parką su sovietinių herojų paminklais, suvežtais iš visos Lietuvos. Kelionėje po Lietuvą juos lydėjo Audronė Auskelienė.

Nors Karen nepavyko sužinoti savo prosenelio gimtinės ir ją aplankyti, straipsnį ji baigia rašydama, kad lankydama Lietuvą ji surado prosenelių dvasią.

Paruošė Br. Juodelis

Regimantas Tamošaitis -

Vilniaus universiteto Filologijos fakulteto Lietuvių literatūros katedros docentas, literatūros kritikas, eseistas, Lietuvos rašytojų sąjungos mėnraščio „Metai“ grožinės literatūros skyriaus redaktorius ir fotomeninkas. Pristatome keletą naujų darbų iš jo Vilniaus fotokolekcijos.

Iš Lietuvos Vyčių veiklos

Lietuvos vyčių 112-ta kuopa

Lietuvos vyčių organizacija Amerikoje buvo įsteigta 1913 suvažiavimo metu Lawrence, Massachusetts. Šios jaunimo organizacijos kūrėju laikomas Mykolas Norkūnas, kuriam talkino kunigai ir kiti Lietuvos patriotai. Ši Lietuvos vyčių organizacija plačiai pasklido po visą Ameriką.

Čikagoje ir apylinkėse yra veiklios kuopos. 112-oji kuopa yra didžiausia savo narių skaičiumi, bet ir jos narių skaičius mažėja, nes daug vyresniųjų išeina į užtarnautą pensiją, o išeinančiųjų gretos silpnai papildomos jaunais nariais.

Iš tikrųjų, Vyčių organizacija buvo sukurta kaip atkirtis tuo metu didėjančiai laisvamanybei ir bažnyčios niekinimui. Tuo metu, kunigai ir Lietuvos patriotai susirūpino lietuviškumo išlaikymu tarp augančio jaunimo. Laikui bėgant Lietuvos vyčių organizacijose įvyko daug pasikeitimų kalbos vartojimo atžvilgiu, bet siekis padėti Lietuvai išliko iki šių dienų.

Pirmasis 112-tos kuopos susirinkimas po vasaros atostogų įvyko šių metų rugsejo mėn. 26 d. Švč. Mergelės Mari-

jos gimimo parapijos salėje. Susirinkimui pirmininkavo Leonas Paukštė ir pakvietė kun. Anthony Markus, einantį dvasios vadovo pareigas sukalbėti palaiminimo maldą. Po maldos buvo pakviesti visi valdybos ir įvairių komisijų nariai skaityti pranešimus apie tai, ką yra nuveikę Lietuvos vyčių organizacijai.

Po pranešimų vyko naujos valdybos ir komisijų narių rinkimai šio rudens, žiemos ir pavasario sezonui. Rinkimams vadovavo Aleksandras Mockus, einąs pirmininko pavaduotojo pareigas. Balsuojama buvo viešai. Kandidato pavardė buvo pranešta susirinkusiems nariams, dviems asmenims pasisakius „už“, o negavus neigiamo atsakymo kandidatas tapdavo išrinktu, jam prieš tai davus sutikimą. Todėl rinkimai praėjo gana greitai.

I valdybą buvo išrinkti šie asmenys. Leonas Paukštė buvo perrinktas eiti valdybos pirmininko pareigas. Aleksandras Mockus — pirmasis pirmininko pavaduotojas, Anelė Pocius — antroji pavaduotoja, Andrea Deksnis — trečioji pavaduotoja jaunimo reikalams, Gerri Chap-

lin — metinių susirinkimų sekretorė, Maria-Anna Gerčius — pasitarimų sekretorė, Albina Giedraitis — sekretorė pranešimams apie Vyčių veiklą, Maria Deksnis — sekretorė nario mokesčio reikalų tvarkymui, Dolores Wainauskas, perrinkta kasininkės pareigoms. Lorraine Švelnis ir Elenora Kasputis — Kontrolės komisija.

Išrinktuosius pristatė ir priėmė jų priesaiką dirbti Lietuvos vyčių gerovei ir laikytis jos nuostatų, dvasios vadovas kun. Antanas Markus. Įvairių komisijų darbus perėmė iš anksto numatyti asmenys, sutikę dirbti su Lietuvos vyčių 112-tos kuopos nariais. Darbai buvo paskirstyti tokiose srityse: ryšiai su šalpa Lietuvai, amerikiečių ir lietuvių spauda, veiklos nuotraukos ir sergančių bei mirusių narių lankymas, ryšių palaikymas su „Draugu“, „Lietuvių balsu“ ir kita spauda.

Pasibaigus pranešimams ir rinkimams į valdybą ir komisijas, kun. Antanas Markus suteikė palaiminimą, o pirmininkas Leonas Paukštė pakvietė visus pabendrauti. Lietuvos vyčių nariai palaiko malonius santykius ne tik su organizacijos nariais, bet yra veiklūs visuomeniniame gyvenime. Lietuvos vyčiai visada kviečia naujai atvykusius iš Lietuvos prisijungti prie jų. Organizacijai reikia jaunų narių, kad galėtų išlaikyti ją veiklią dar daug metų.

Antanas Paužuolis